

SKANDAL

Skandal. Ni jednom se drugom riječju ne može na pravi način komentirati presuda Međunarodnoga kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju kojom je Veselinu Šljivančaninu, osobi koja će u hrvatskoj povijesti ostati zabilježena kao «krvnik s Ovčare», kazna snižena na svega deset godina. Plod je to revizijskoga (trećestupanjskog) postupka, koji je na legislativnoj razini, tj. u pravnim dokumentima MKSJ-a predviđen samo kao iznimku, dok se u praksi pojavio prvi put, nakon sedamnaestak godina djelovanja toga sudišta i nekoliko godina nakon što je službeno najavljeno njegovo gašenje, a djelovanje tribunala prešlo u završnu («izlaznu») fazu.

Već ta okolnost, da je u toj, završnoj fazi dopušteno odlučivanje u trećem stupnju, mora izazvati pozornost svih pravnikâ koji se bave međunarodnim kaznenim pravom, a uz to i pozornost svijâ koji prate rad MKSJ-a, ali i pozornost političara u Hrvatskoj i zemljama koje djelovanje tog sudišta neposredno pogađa. Jer, raniji pokušaji kako obranâ tako i tužiteljstva, da u Haagu izbore trećestupanjsko odlučivanje, glatko su odbijeni. (Tužiteljstvo je, primjerice, analogan zahtjev podnijelo u predmetu *Blaškić*, čekajući sâm istek roka za podnošenje zahtjeva i time ujedno pokazujući da i nije previše zainteresirano za reviziju utvrđenja prema kojemu su za hrvatske zločine u Srednjoj Bosni odgovorni «radikalni hrvatski nacionalisti» i «dvostruka crta zapovijedanja», a ne sâm zapovjednik HVO-a u Operativnoj zoni Srednja Bosna, koji se je kasnije, u seriji javnih istupa, sve do mlakog demantiranja potpore predsjedničkoj kandidaturi Ive Josipovića, pokazao vrlo zahvalnim i prilično korisnim partnerom u toj kombinaciji.)

Ako je, dakle, iznimka napravljena u predmetu *Šljivančanin*, morao bi čovjek pomisliti da se radi o iznimno uvjerljivom i važnom novom dokazu koji radikalno mijenja dotadašnju predodžbu sudskoga vijeća. No iz obrazloženja odluke vidi se da je Šljivančanin faktično pomilovan – unatoč formalnoj osudi – na temelju bljednog iskaza šefa stožera srbijanske vojske u Negoslavcima, Panića, koji je kazao da Šljivančanin nije znao niti mogao znati kako je Mrkšić povukao vojnu policiju s Ovčare, uslijed čega je omogućen pokolj hrvatskih civila. I sud u Prnjavoru, ako tamo uopće postoji, otklonio bi takvo svjedočenje kao nedopušteno, jer ni u jednoj civiliziranoj državi nije dopušteno izvođenje dokaza na tzv. negativne okolnosti. U sudskom se postupku dokazuju pozitivne, a ne negativne okolnosti, jer je potonje jednostavno nemoguće dokazati. Laicima će ta razlika biti shvatljivija ako pripomenemo da bi, recimo, milijarda Kineza mogla mirne duše i čiste savjesti prisegnuti da *Politički zatvorenik* kao časopis ne postoji (jer za nj doista ne zna), iako on, kao što vidimo, još postoji. Isto tako, taj Panić je možda mogao znati što se je na Ovčari zbilo, ali ni teoretski – osim ako je mogao čitati misli majora JNA – ne može znati što Šljivančanin *ne zna*.

Iz toga je potpuno jasno da trećestupanjska presuda ima druge motive: njom se želi dati zadovoljština Srbiji i još jednom podučiti Hrvatsku da je – ne prvi put u povijesti – neželjeno dijete sloma dotadašnjeg svjetskog poredka. I ako je od nje išta skandaloznije, onda je skandaloznija samo *mudra* ocjena aktualnoga hrvatskog predsjednika koji je uvredljivom demagogijom zapravo odbio komentirati (pravomoćnu!) presudu, pagajski ponavljajući otrcanu frazu da pravdi treba privesti najodgovornije.

Josipović je još jednom pokazao da mu je važnije ostaviti dobar dojam kod tuđina, nego zastupati interese svojih sunarodnjaka. Jer, što je sam Ivo Josipović doista učinio i što čini, da se ti najodgovorniji privedu pravdi? Nije li zalaganje za povlačenje hrvatske tužbe protiv Srbije pred Međunarodnim sudom pravde upravo komplementarno poruci koju nam šalje presuda protiv Veselina Šljivančanina? Nisu li «isprike sve i svima» možda upravo onaj presudni politički i psihološki čimbenik koji je duboko politizirano *haaško pravosuđe* i naveo na to da faktično pomiluje čovjeka koji se i u studenome 1991. i u godinama nakon toga, razmetao svojom ključnom ulogom u uspostavljanju okupacijskog poredka u razorenom Vukovaru? Drugim riječima, pravo pitanje koje mi – kao mali i toliko puta poniženi narod na razmeđu svjetova – u povodu najnovije haaške presude moramo postaviti, glasi: koliko smo sami odgovorni što nam drugi kroje «pravdu», i što činimo da se takvo stanje promijeni...

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

STVARNOST I PERSPEKTIVA . . . 7
Josip Ljubomir BRDAR

IVO JOSIPOVIĆ I BORIS TADIĆ,
"PARTNERI S ISTIM CILJEVIMA"?
OSVRT NA ODNOS HRVATSKE
I SRBIJE TIJEKOM
2010. GODINE 8
Ante KATIĆ

PISMA IZ ISTRE 15
Blaž PILJUH

RAĐANJE EUROPE (VI.) 16
Dr. Vjeko Božo JARAK

LIJEVA INTELIGENCIJA I
ANTIFAŠIZAM (IX.) 19
Vladimir MRKOČIĆ

ZA SLOBODU POVIJESNOG
ISTRAŽIVANJA 20

HRVATSKE I SRPSKE ŽRTVE
1941.-1945.: DEMOGRAFSKA
STUDIJA (V.) 28
Kazimir KATALINIĆ, prof.

OD IMOTSKE GIMNAZIJE
DO GOLOG OTOKA (IV.) 30
Dinko JONJIĆ

KOMUNISTIČKA PARTIJA
JUGOSLAVIJE: NAREDBODAVAC
NASILJA I ZLOČINA,
IZVRŠITELJI UDB-a I KOS 32
Ivan VUKIĆ

SVAKOMU JE MILO ŽIVETI... . 39
Slavko ČAMBA

KRIŽNI PUT OBITELJI
DERGANC 40
Darko DERGANC

DOKUMENTI O
JUGOKOMUNISTIČKOM
DIKTATORU TITU 43
Ivica KARAMATIĆ

IN DIESER AUSGABE 47

IN THIS ISSUE 48